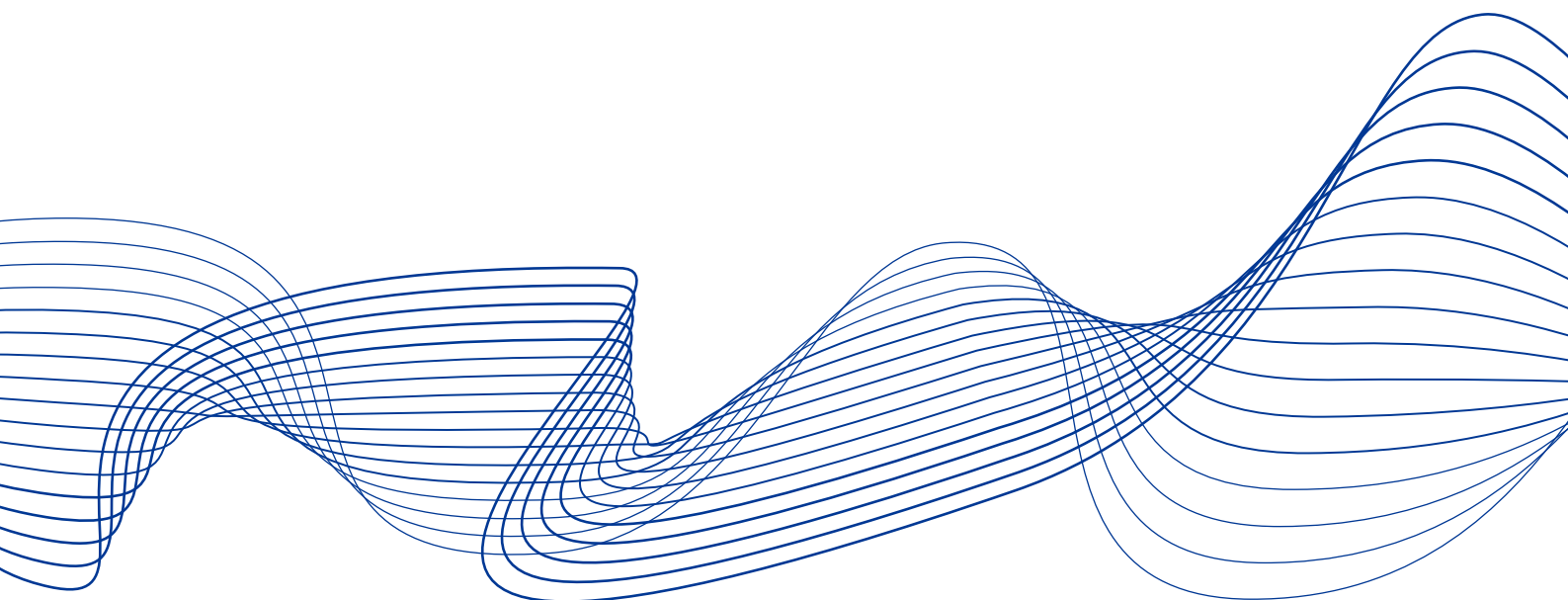

Metų ataskaita

2016

ESRV

Europos sisteminės rizikos valdyba

Europos finansų priežiūros sistema

Turiny

Įžanginis žodis	2
Santrauka	3
Leidimo duomenys	5

Ižanginis žodis

Mario Draghi
Europos sisteminės rizikos
valdybos pirmininkas

Tai šeštoji Europos sisteminės rizikos valdybos (ESRV) metų ataskaita. Ji apima laikotarpį nuo 2016 m. balandžio 1 d. iki 2017 m. kovo 31 d. Visą apžvelgiamą laikotarpį ESRV ir toliau akylai stebėjo silpnąsias Europos Sąjungos (ES) finansų sistemos vietas ir prisidėjo prie diskusijų dėl politikos šiuo klausimu. Daugiausia dėmesio ESRV skyrė dviem sritims, kuriose matė didžiausią riziką. Pirma – tai rizika, susijusi su toliau taikomomis mažomis palūkanų normomis. ESRV ir ECB kartu atliko šios rizikos analizę ir paskelbė ataskaitą dėl makroprudencinės politikos klausimų, kylančių dėl mažų palūkanų normų. Atsižvelgusi į šios analizės rezultatus, ESRV bankų, draudikų ir pensijų fondų balansų trūkumų keliamą riziką įvardijo viena iš dviejų didžiausių rizikų ES finansiniam stabilumui, prilygindama ją rizikos priedų perkainojimo pasaulio finansų rinkose rizikai.

Antra sritis – tai rizika, susijusi su gyvenamosios paskirties nekilnojamoju turto. Atlikusi visos ES ateities perspektyvų vertinimą, ESRV nustatė, kad aštuoniose valstybėse narėse vidutinės trukmės laikotarpiu gali kilti rizika, ir išsiuntė joms viešus įspėjimus. Be to, ESRV išleido rekomendaciją dėl duomenų spragų užpildymo siekiant sukurti labiau suderintą sistemą, skirtą pokyčiams ES gyvenamosios ir komercinės paskirties nekilnojamojo turto rinkose stebėti.

Per ataskaitoje apžvelgiamą laikotarpį ESRV sustiprino savo gebėjimus vykdyti ir ne bankų sektoriaus stebėseną. Visų pirma, ESRV paskelbė savo pirmą metinę ES šešėlinės bankų sistemos stebėsenos ataskaitą ir joje įvardijo sisteminės rizikos šaltinius bei jos didėjimo mechanizmus. Šia ataskaita ESRV prisidėjo prie diskusijų dėl ne tik bankų sektoriui skirtos makroprudencinės politikos. Pavyzdžiui, buvo įvardytos ir galimos trumpalaikės priemonės, ir ilgalaikė darbotvarkė šioje srityje.

Be to, ESRV surengė keletą konferencijų ir seminarų, kuriais aktyviai prisidėjo prie diskusijų makroprudencinės politikos klausimais skatinimo. Atskirai verta paminėti rugsėjo mėn. surengtą pirmą metinę konferenciją. Joje aptarta pozicija dėl makroprudencinės politikos ir kai kurie svarbiausi klausimai, įtraukti į makroprudencinės politikos rengėjų darbotvarkę, pavyzdžiui, mažos palūkanų normos, centrinės tarpuskaitos prievolės taikymo siekiant padidinti prekybos standartizuotomis ne biržos išvestinėmis finansinėmis priemonėmis saugumą poveikis, akivaizdi saugaus turto rinkose stoka.

Baigdamas norėčiau nuoširdžiai padėkoti *Sveriges Riksbank* valdytojui Stefan'ui Ingves'ui, pastaruosius šešerius metus ėjusiam ESRV patariamojo techninio komiteto (PTK) pirmininko pareigas, už jo pagalbą ESRV. Nuo 2017 m. rugpjūčio mėn. šias pareigas iš jo perims *Banc Ceannais na hÉireann / Central Bank of Ireland* valdytojas Philip R. Lane.

2017 m. liepos mėn., Frankfurtas prie Maino

Mario Draghi
ESRV pirmininkas

Santrauka

Apžvelgiamą laikotarpį galima apibūdinti kaip mažo ekonomikos augimo ir mažų palūkanų normų laikotarpį, nors jo pabaigoje Europos ir pasaulio ekonomikos augimo prognozė pagerėjo. ESRV (kartu su ECB) skyrė daug išteklių analizei, kokią poveikį tokia aplinka gali turėti ES finansiniam stabilumui, ir paskelbė ataskaitą dėl makroprudencinės politikos klausimų, kylančių dėl mažų palūkanų normų. Be to, didėjant ES šešėlinės bankininkystės veiklos mastui, ESRV sustiprino jos stebėseną ir paskelbė savo pirmą metinę ES šešėlinės bankų sistemos stebėsenos ataskaitą, kurioje įvardijo sisteminės rizikos šaltinius bei jos didėjimo mechanizmus.

ESRV, kaip ir anksčiau, išskyrė keturias pagrindines rizikas ES finansiniam stabilumui: 1) rizikos priedų perkainojimo pasaulio finansų rinkose rizika; 2) bankų, draudikų ir pensijų fondų balansų trūkumai; 3) rizika valstybės, bendrovių ir namų ūkių sektorių skolos tvarumui; ir 4) galimų sukurtimų ne bankų finansų sektoriuose ir neigiamo jų poveikio išplitimo visoje finansų sistemoje rizika. Kaip ir ankstesnėje ESRV metų ataskaitoje, staiga pasaulio finansų rinkose taikomų rizikos priedų pasikeitimo rizika įvardyta itin didele rizika finansiniam stabilumui. Atsižvelgdama į mažą ekonomikos augimą ir mažas palūkanų normas, ESRV ne mažiau svarbia įvardijo bankų, draudikų ir pensijų fondų balansų trūkumų problemą.

ESRV yra įgaliota ne tik vykdyti makroprudencinę ES finansų sistemos priežiūrą, bet ir siūsti įspėjimus, kai tik nustato, kad kilo didelė sisteminė rizika ir apie ją būtina skubiai informuoti. Vykdydama šią funkciją, ESRV atliko rizikos, kuri vidutinės trukmės laikotarpiu gali kilti ES valstybių narių gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto sektoriuose, analizę. Remdamasi jos rezultatais, ESRV išsiuntė viešus įspėjimus aštuonioms šalims (Austrijai, Belgijai, Danijai, Suomijai, Liuksemburgui, Nyderlandams, Švedijai ir Jungtinei Karalystei). Tai pirmieji ESRV vieši įspėjimai nuo pat jos įkūrimo. ESRV taip pat nustatė, kad nekilnojamojo turto sektoriaus analizei atlikti labai stinga duomenų. Todėl ji išleido rekomendaciją dėl duomenų apie nekilnojamąjį turtą spragų užpildymo siekiant sukurti labiau suderintą sistemą, skirtą pokyčiams ES gyvenamosios ir komercinės paskirties nekilnojamojo turto rinkose stebėti.

Atsižvelgiant į ESRV nustatytas pagrindines rizikas finansiniam stabilumui buvo parengti Europos priežiūros institucijų ES mastu vykdomų testavimų nepalankiausiomis sąlygomis nepalankieji scenarijai. Per apžvelgiamą laikotarpį ESRV parengė nepalankiausius scenarijus Europos vertybinių popierių ir rinkų institucijos (ESMA) vykdomam pagrindinių sandorio šalių testavimui nepalankiausiomis sąlygomis ir Europos draudimo ir profesinių pensijų institucijos (EIOPA) vykdomam profesinių pensijų fondų testavimui nepalankiausiomis sąlygomis. Išsamesnės informacijos apie šiuos scenarijus pateikiama nesutrumpintoje šios metų ataskaitos versijoje. Scenarijai, kuriuos 2016 m. pradžioje ESRV pateikė Europos bankininkystės institucijos (EBI) vykdomam bankų sektoriaus testavimui nepalankiausiomis sąlygomis ir EIOPA vykdomam draudimo sektoriaus testavimui nepalankiausiomis sąlygomis, aprašyti ESRV 2015 metų ataskaitoje.

Apžvelgiamu laikotarpiu pradėjo veikti 2015 m. gruodžio mėn. ESRV įvesta savanoriško abipusiškumo sistema. 2016 m. dvi šalys – Belgija ir Estija – pirmosios paprašė, kad pagal šią abipusiškumo sistemą ir kitose šalyse būtų įvestos dvi jose taikomos priemonės. Po to, kai ESRV pateikė rekomendaciją visoms valstybėms narėms ir pas save įvesti abi priemones, visoje ES labai padaugėjo abipusiškumo principo taikymo atvejų.

ESRV teikė pastabas ir dėl Europos Komisijos konsultacinio dokumento dėl ES makroprudencinės politikos sistemos peržiūros. ESRV pabrėžė, kad ši sistema turėtų išlikti nepriklausoma, tačiau ir toliau būti glaudžiai susijusi su ECB. Ji pasiūlė nemažinti Bendrosios valdybos narių skaičiaus ir pabrėžė,

kad makroprudencinių priemonių rinkinys turėtų būti išsamus ir paprastas taikyti. Be to, ji pateikė keletą pasiūlymų dėl specialiai sisteminės rizikos struktūriniais ir cikliniais aspektams valdyti skirtų priemonių patobulinimo. ESRV taip pat pasiūlė, kad visose ES valstybėse narėse makroprudencinės politikos rengėjai turėtų turėti galimybę taikyti sisteminės rizikos, kylančios daugiausia dėl gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto pozicijų, valdymo priemones. Galiausiai, ESRV pripažino, kad būtina sukurti teisinę sistemą makroprudencinei politikai vykdyti ne tik bankų sektoriuje.

Be to, ESRV prisidėjo prie makroprudencinės sistemos bankų sektoriui kūrimo. Pirmą, ji pateikė savo nuomonę EBI dėl svorto koeficiento įvedimo. Atlikusi preliminarią analizę, ESRV priėjo išvadą, kad nėra tvirto pagrindo manyti, jog svorto koeficientas daro neigiamą poveikį rinkos likvidumui. Antra, ESRV prisidėjo prie EBI koordinuojamo reguliarios ataskaitos apie kapitalo reikalavimų cikliškumą rengimo. Ataskaitoje pripažįstama, kad esama tam tikrų analitinių problemų, tačiau kartu teigiama, jog įrodymų, kad Kapitalo reikalavimų reglamentas ir direktyva (KRR ir KRD IV) daro prociklinį poveikį, yra mažai. Todėl ESRV pasiūlė nekeisti šiuo metu galiojančios bankams taikomų rizikai jautrių kapitalo reikalavimų tvarkos. Trečia, ESRV pateikė savo nuomonę EBI dėl grynojo pastovaus finansavimo rodiklio apibrėžties. Šį rodiklį ji įvardijo geriausia šiuo metu turima priemone struktūriniais klausimams, susijusiems su bankų vykdomu likvidumo ir įsipareigojimų įgyvendinimo terminų keitimu, spręsti. Ji pabrėžė, kad dėl šios priežasties galutinis Europos institucijų tikslas turėtų būti patikimo ir stipraus grynojo pastovaus finansavimo rodiklio įvedimas ES.

ESRV prisidėjo ir prie makroprudencinės politikos sistemos ne bankų sektoriui kūrimo. 2016 m. liepos mėn. ESRV paskelbė strateginį dokumentą, kuriame pateikė rinkinį trumpalaikių ir ilgalaikių politikos priemonių, skirtų mažinti ne bankų sektoriuje kylančią riziką finansiniam stabilumui. Per šioje ataskaitoje apžvelgiamą laikotarpį ESRV pradėjo įgyvendinti kai kuriuos svarbesnius minėtame strateginiame dokumente nustatytus uždavinius. Pirmą, ji ėmėsi veiksmų, kad būtų pradėtos rengti inovatyvios makroprudencinės priemonės pirminių maržų ir rinkos vertės sumažinimo koeficientų, ypač taikomų vykdant vertybinių popierių finansavimo sandorius ir sandorius su išvestinėmis finansinėmis priemonėmis, procikliškumo klausimui spręsti. Antra, ESRV papildė prudencinę pagrindinių sandorio šalių ir draudimo bendrovių priežiūrą makroprudenciniu požiūriu, visų pirma pateikdama pastabų dėl šiuo metu peržiūrimų teisės aktų.

Palyginti su ankstesniais metais, 2016 m. makroprudencinių priemonių labai padaugėjo. Pirmą kartą visos valstybės narės nustatė ketvirtinius anticiklinio kapitalo rezervo reikalavimus ir atliko metinę įstaigų priskyrimo prie kitų sisteminės svarbos įstaigų kategorijos ir rezervo dydžio nustatymo joms peržiūrą. Kalbant apie priemones, kurios nėra periodiškai peržiūrimos, maždaug pusė valstybių narių ėmėsi makroprudencinės politikos veiksmų, daugiausia dėmesio sutelkdamos į priemones su gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto susijusiai rizikai valdyti.

Visą apžvelgiamą laikotarpį ESRV toliau vertino, kaip buvo vykdomos anksčiau ESRV išleistos rekomendacijos. Įvertinus ESRV rekomendacijos dėl kredito įstaigų finansavimo vykdymą buvo nustatyta, kad ji vykdoma itin gerai. Įvertinus, kaip vykdoma ESRV rekomendacija dėl makroprudencinės politikos tarpinių tikslų ir priemonių, nustatyta, kad visos valstybės narės siekia ESRV rekomenduotų tarpinių tikslų, įgyvendindamos atitinkamas makroprudencines priemones. ESRV rekomendacijos dėl pinigų rinkos fondų vykdymo vertinimas dar nebaigtas, nes laukiama, kol bus baigtas rengti ES reglamentas dėl pinigų rinkos fondų.

Galiausiai, siekdamas paskatinti diskusijas apie makroprudencinę politiką, ESRV organizavo keletą konferencijų ir seminarų. Atskirai verta paminėti pirmą ESRV metinę konferenciją. Joje aptarta pozicija dėl makroprudencinės politikos ir kai kurie svarbesni klausimai, įtraukti į makroprudencinės politikos rengėjų darbotvarkę, pavyzdžiui, mažos palūkanų normos, centrinės tarpuskaitos prievolės taikymo siekiant padidinti prekybos standartizuotomis ne biržos išvestinėmis finansinėmis priemonėmis saugumą poveikis, akivaizdi saugaus turto stoka.

Leidimo duomenys

© Europos sisteminės rizikos valdyba, 2017 m.

Adresas 60640 Frankfurtas prie Maino, Vokietija
Telefonas +49 69 1344 0
Internetas www.esrb.europa.eu

Visos teisės saugomos. Leidžiama perspausdinti švietimo ir nekomerciniais tikslais, jeigu nurodomas šaltinis.

Galutinė šioje ataskaitoje pateikiamų duomenų įtraukimo diena – 2017 m. kovo 31 d.

Tai sutrumpinta ESRV 2016 metų ataskaitos versija. Ją sudaro įžanginis žodis ir Santrauka. Visą ataskaitos tekstą galima skaityti anglų, vokiečių ir ispanų kalbomis.

ISSN 1977-5199 (internete)
ISBN 978-92-95210-28-8 (internete)
DOI 10.2849/177771 (internete)
ES katalogo numeris DT-AB-17-001-LT-N (internete)